

Theoretisch gestuurd Bachelorwerkstuk

Wat is de invloed van geslacht op het gebruik van textism(s) in chattaal?

Sacha Stoffers

S4159691

sacha.stoffers@hotmail.com

0628836074

1. Samenvatting

Dankzij de komst van internet is er een nieuwe manier van communiceren ontstaan: chatten. Deze nieuwe manier van communiceren brengt allerlei vragen met zich mee. Een van die vragen is of er, net zoals er verschillen zijn in de manier waarop mensen met elkaar praten, ook verschillen zijn in de manier waarop mensen met elkaar chatten. Uit eerder onderzoek bleek dat een van de karakteristieken van chattaal het gebruik van textism(s) is. De definitie van textism(s) gegeven door het Macmillan woordenboek is: *the language used in text messages, characterized by the use of abbreviations, single letters and symbols*. Eerder onderzoek heeft aangetoond dat mannen en vrouwen verschillen in taalgebruik. Dit verschil ligt in assertief (doelen bereiken, machtspositie verduidelijken) respectievelijk affiliatief (relatieonderhoudend) taalgebruik. Bestaat dit verschil ook in chattaal?

De hoofdvraag van dit onderzoek is: *Wat is de invloed van geslacht op het gebruik van textism(s) in chattaal?* Uit de SoNaR corpus die bestaat uit 500 miljoen geschreven woorden uit allerlei tekstgenres, inclusief sociale media, was het mogelijk om Microsoft Netwerk messenger (MSN messenger) gesprekken te verzamelen. Deze gesprekken zijn gecategoriseerd in drie verschillende groepen (Man-Man, Vrouw-Vrouw, Man-Vrouw). De groepen werden vergeleken op basis van kwantiteit en diversiteit van textismgebruik. Uit de resultaten bleek dat er geen verschil was in de hoeveelheid textism(s) die werden gebruikt, maar wel de soort die werd gebruikt. Mannen bleken vaker clippings te gebruiken dan vrouwen. Clipping is het afknippen van de laatste letter van een woord (*werken* → *werke*). Een verklaring voor de resultaten zou kunnen zijn dat er een tweedeling te maken is tussen assertieve textism(s) en affiliatieve textism(s). De uitkomst dat mannen vaker gebruik maken van clipping kan dan gelinkt worden aan assertief taalgebruik.

2. Inleiding

Er zijn veel soorten sociale media, waarvan een aantal voornamelijk tekstueel zijn. Denk aan Twitter, MSN, Whatsapp etc. Deze tekstuele sociale media bedienen zich van chattaal, waarvan het taalgebruik zich onderscheidt van de normale taal door het gebruik van typische afkortingen en 'jargon' (synoniemen, beeldspraak ed.). Dankzij de populariteit van sociale media zijn jongeren tegenwoordig vaak online. Dit leidt tot zorgen onder ouders en docenten, die bang zijn dat jongeren geen verschil meer kunnen maken tussen correct taalgebruik en chattaal. In een artikel in de New York Times van Lee (2002) komen een aantal docenten aan het woord die in huiswerk van leerlingen veel afkortingen uit chattaal tegen kwamen. Dergelijke berichten voeden de opvatting dat jongeren moeite hebben onderscheid te maken tussen de officiële taal en chattaal en dat sociale media een negatieve invloed hebben op de schrijfvaardigheid van jongeren. Anderen menen dat intensief gebruik van sociale media en dus chattaal inderdaad invloed heeft op de schrijfvaardigheid van jongeren, maar dat dit niet altijd negatief hoeft te zijn. Sommige taalkundigen stellen zelfs dat actief zijn op sociale media de taalgevoeligheid en het schrijfplezier van jongeren positief beïnvloedt. Opmerkelijk is dat in dit debat empirisch onderzoek een kleine rol speelt. Het is nog niet duidelijk wat de invloed van chattaal, precies is. Ook is niet duidelijk welke aspecten van schrijfvaardigheid door chattaal beïnvloed worden.

Het is van belang om eerst enkele aspecten van het begrip 'chattaal' te verduidelijken. Chattaal wordt voornamelijk gebruikt in bepaalde sociale media, zoals MSN, Whatsapp, Twitter en Facebook. Ook bij voorloper sms (short message service, vanaf de eerste generatie mobiele telefoons) werd chattaal gebruikt. Een eigenschap die deze sociale media delen is dat het in alle gevallen 'Computer Mediated Communication' betreft, afgekort 'CMC'. Susan Herring (1996, p.1) omschreef CMC als: *"CMC is communication that takes place between human beings via the instrumentality of computers"*.

Een van de karakteristieken van CMC is het gebruik van 'textism(s)': CMC tekstberichten worden gekenmerkt door een typisch gebruik van afkortingen, afzonderlijke letters en symbolen. Voorbeelden van textism(s) zijn orthografische afkortingen (*msg for 'message'*), emoticons (☺), acroniemen/initialisms (*brb voor "be right back"*) en typografische symbolen (*x voor 'kus'*) (Verheijen, 2013). In appendix A staat een lijst van 13 verschillende soorten textism(s), gecategoriseerd door Verheijen (2013).

Textism(s) worden gebruikt om de schrijftijd te verminderen, waardoor het mogelijk is om sneller te kunnen reageren (Verheijen, 2013). Een andere functie van textism(s) is meer informatie in één bericht kunnen stoppen (Verheijen, 2013). Bij sommige CMC (sms, Twitter) is de omvang van een bericht aan een maximum gebonden.

Onderzoek naar de invloed van chattaal op de taal- en schrijfvaardigheid van jongeren geeft tot nu toe geen duidelijk en eensgezinde resultaten. In het onderzoek van Bushnell, Kemp en Martin (2011), waarin de relatie tussen sms'en en spelling werd onderzocht, werd een positieve correlatie gevonden tussen spellingsvaardigheden en het aantal textism(s) dat werd gebruikt. Hoe beter een persoon was in spelling, des te meer maakte deze gebruik van textism(s). Onderzoek van Durkin, Conti-Ramsden en Walker (2011) steunde deze bevinding. Uit hun onderzoek bleek dat adolescenten met betere taalvaardigheden ten opzichte van leeftijdgenoten met minder taalvaardigheid niet alleen vaker reageerden op een bericht en langere berichten stuurden, maar ook meer gebruik maakten van textism(s). Ten slotte toonden Powell en Dixon (2011) aan dat er een positieve correlatie is tussen de taalvaardigheid van jongeren en blootstelling aan textism(s). Ze onderzochten wat de effecten waren van blootstelling aan textism(s), spelfouten en correcte spelling op de spelling prestaties van jongeren. Nadat de studenten waren blootgesteld aan spelfouten gingen hun spellingprestaties achteruit. Dit was niet het geval na blootstelling aan textism(s), integendeel, dat zorgde zelfs voor betere spellingprestaties.

Er zijn echter ook onderzoeken die geen of een negatieve relatie vonden tussen het gebruik van textism(s) en spellingprestaties. Massengill Shaw, Carlson en Waxman (2007) deden een exploratief onderzoek naar de relatie tussen sms'en en spelling, maar vonden geen significante correlatie tussen beide variabelen.

Leaper en Ayres (2007) hebben bestudeerd wat de invloed van geslacht is op taalgebruik. In hun onderzoek proberen ze te verklaren of er verschillen tussen mannen en vrouwen zijn op het gebied van spraakzaamheid, assertief taalgebruik en affiliatief taalgebruik en wat deze verschillen dan precies inhouden. De termen 'assertief' en 'affiliatief' taalgebruik komen voort uit de algemene opvatting van onderzoekers dat vrouwen taal vooral gebruiken om relaties te ontwikkelen en te onderhouden ('affiliatief'). Mannen gebruiken taal in de eerste

plaats om hun machtspositie duidelijk te maken en om bruikbare doelen te bereiken ('assertief') (Leaper & Ayres, 2007).

Als er verschillen zijn in het taalgebruik van mannen en vrouwen, dan is de vraag of er ook dergelijke verschillen zijn in hoe mannen en vrouwen chatten. Newman, Groom, Handelman en Pennebaker (2008) vonden dat mannen en vrouwen verschilden in gebruik van SMS-taal. Mannen waren assertiever in hun sms-gebruik dan vrouwen en vrouwen gebruikten ook in sms affiliatieve taal. Mogelijk is een ander verschil dat vrouwen gemiddeld minder textism(s) gebruiken, zoals gevonden werd in het onderzoek van Nelson (2012). De onderzoeker meldde echter, dat er te weinig respondenten in haar studie zaten om harde conclusies te kunnen trekken. Daarnaast zeiden sommige respondenten dat het goed te raden was wat het doel van het onderzoek was, hetgeen de resultaten beïnvloed kan hebben. Een ander onderzoek dat ook de verschillen in het gebruik van textism(s) in dagelijks elektronische communicatie tussen mannen en vrouwen onderzocht, spreekt de resultaten van Nelson (2012) tegen. Rosen, Chang, Erwin, Carrier en Cheever (2010) vonden namelijk dat jonge vrouwen juist meer textism(s) gebruikten vergeleken met jonge mannen. Zij verklaarden dit aan de hand van de hoeveelheid tijd die vrouwen extra besteedden aan sms'en. Daarnaast gebruikten zij ook de theorie van assertief ('mannelijk') en affiliatief ('vrouwelijk') taalgebruik. Deze zou volgens hen kunnen verklaren waarom vrouwen meer sms'en en ook meer gebruik maken van textism(s). Rosen, Chang, Erwin, Carrier en Cheever (2010) zeggen echter wel dat er verder onderzoek nodig is. Zij stellen dat het beoordelen van het gerapporteerde dagelijkse gebruik wel een valide manier van onderzoek doen was, maar dat het voor dit onderwerp beter zou zijn om de CMC die de participanten gebruiken te transcriberen en het gebruik van textism(s) hierin te observeren. Op deze manier komt er een natuurgetrouwer beeld van het gebruik van textism(s) door de participanten.

In het onderzoek dat in dit werkstuk beschreven wordt, konden we gebruik maken van het SoNaRcorpus. Dit corpus bevat 500 miljoen geschreven woorden uit allerlei tekstgenres, inclusief sociale media. In mijn werkstuk beperk ik mij tot een analyse van textism(s) in één vorm van CMC gesprekken, namelijk de MSN chatgesprekken uit het SoNaRcorpus. Deze MSN chatgesprekken vormen een goede basis voor onderzoek naar chattaal, in het bijzonder textism(s). Zowel kwantiteit als diversiteit van textism(s) kunnen onderzocht worden. Daarnaast biedt deze dataset de mogelijkheid om naar groepsamenstelling van de

gesprekken te kijken: er zijn gesprekken tussen mannen onder elkaar, vrouwen onder elkaar en vrouwen en mannen onderling voor analyse beschikbaar.

De hoofdvraag van mijn onderzoek is:

Wat is de invloed van geslacht op het gebruik van textism(s) in chattaal?

Deze hoofdvraag is ontleed in de onderstaande twee deelvragen.

- *In hoeverre heeft geslacht invloed op hoeveel textism(s) er worden gebruikt per gesprek?*
- *In hoeverre heeft geslacht invloed op welke textism(s) er worden gebruikt?*

De hypothese van mijn analyse is dat, omdat vrouwen en mannen van elkaar verschillen als het gaat om taalgebruik in het algemeen, zij ook zullen verschillen in hun gebruik van chattaal.

Dankzij dit onderzoek komen we meer te weten over chattaal en de manier waarop men chattaal gebruikt. Het onderzoek dient vooral ter ondersteuning en uitbreiding van de bestaande theorie over mannelijk en vrouwelijk taalgebruik, inclusief chattaal en de ontwikkeling hiervan sinds de komst van het internet.

3. Methode

Materiaal: Alle data kwamen uit het SoNaRcorpus dat bestaat uit 500 miljoen woorden. Het corpus bevat allerlei geschreven teksten die variëren van chat-gesprekken tot tweets en zijn verzameld in Nederland en Vlaanderen. Een volledige beschrijving van SoNaR is te vinden op <http://lands.let.ru.nl/projects/SoNaR/description.html>. Voor dit onderzoek zijn er alleen de transcripten van MSN-gesprekken geanalyseerd.

De gesprekken moesten aan verschillende selectiecriteria voldoen. Ten eerste is ervoor gekozen om alleen gesprekken met minstens 150 woorden te selecteren. Tijdens de voorbereidende analyses bleken namelijk veel gesprekken uit SoNaR te bestaan uit een losse verzameling woorden (*voorbeeld:hackhackhackhackhack*) of uit een groot aantal emoticons achter elkaar zonder tekst. Deze bestanden uit SoNaR zijn niet geselecteerd omdat ze niet als gesprek gezien werden. Ten tweede viel tijdens het analyseren van de gesprekken op dat veel gesprekken door dezelfde personen waren aangeleverd. Om te voorkomen dat de geanalyseerde gesprekken van een klein aantal personen kwamen, is er gelet op de afzender van de gesprekken. Wanneer duidelijk werd dat een gesprek van een persoon kwam waarvan al eerdere gesprekken waren geanalyseerd werd deze analyse niet meegenomen in het onderzoek. Het laatste selectie criterium was dat er maar twee personen mochten deelnemen per gesprek om de factor “groepsinvloed” uit te sluiten. In totaal zijn er 60 gesprekken geanalyseerd, verdeeld in drie groepen: gesprekken tussen twee mannen, tussen twee vrouwen, en tussen een man en een vrouw. Per groep zijn 20 gesprekken geanalyseerd die niet random zijn gekozen. Per groep waren er namelijk 20 gesprekken nodig die allemaal aan de drie genoemde selectie criteria voldeden.

Onderzoeksontwerp: De onafhankelijke variabele was “groepssamenstelling” met drie categorieën die als volgt waren gecodeerd: Mannen onderling (MM) = 1, vrouwen onderling (FF) = 2 en Man-Vrouw samen (MF) = 3. De afhankelijke variabelen waren Textismdichtheid, en de vier textism(s): Clippings, Acroniemen/Initialisms, emoticons en typografische symbolen, gecodeerd als respectievelijk textism 1, textism 2, textism 3 en textism 4. Er is onderzocht of de groepssamenstelling invloed heeft op de textismdichtheid per gesprek en wat de invloed van groepssamenstelling was op het gebruik van de vier verschillende textism(s). Hiermee konden de deelvragen worden beantwoord: 1) in hoeverre heeft groepssamenstelling invloed op de hoeveelheid textism(s) per gesprek en 2) in hoeverre

heeft groepssamenstelling invloed op welke textism(s) er werden gebruikt? Doordat de onafhankelijke variabele groepsamenstelling is samengesteld op basis van geslacht is het mogelijk om in een analyse met als afhankelijke variabele “textismdichtheid” te bepalen of geslacht invloed heeft op het aantal textism(s) per gesprek.

Instrumentatie: De afhankelijke variabelen waren Textismdichtheid, en de textism(s) Clippings, Acroniemen/Initialisms, emoticons en typografische symbolen. Textismdichtheid is met behulp van SPSS berekend, door het totaal aantal textism(s) per gesprek te delen door het totaal aantal woorden per gesprek maal 100. Met behulp van de variabele “textismdichtheid” is te bepalen of mannen of vrouwen relatief meer textism(s) gebruiken. De vier textism(s) waar op gelet is waren clippings, acroniemen/initialisms, emoticons en typografische symbolen. Clippings zijn textism(s) waar de laatste letter van het woord wordt weggelaten (*werken* → *werke*). Acroniemen zijn zinnen waarvan alleen de eerste letter van elk woord wordt opgeschreven (*In ieder geval* → *iig*). Emoticons, zoals smileys, zijn “pictogrammen die dienen om emoties te uiten in communicatie via de computer of als vervanging van non-verbale communicatie” (Thompson & Foulger, 1996). In dit onderzoek zijn emoticons geoperationaliseerd als de pictogrammen die ontstaan in MSN wanneer de juiste codes worden opgeschreven (:-) → ☺). In appendix B staan alle codes voor de verschillende emoticons. Typografische symbolen zijn letters of symbolen die op zichzelf een woord uitdrukken (*x* voor *kus*, & voor *en*). Om het aantal woorden per gesprek te tellen zijn de fragmenten in Word gekopieerd en geteld. Dat heeft tot gevolg dat woorden die niet gescheiden zijn door spaties en leestekens niet als apart woord herkend en geteld zijn. Het juiste aantal woorden kan hierdoor verschillen van het genoteerde aantal in de gebruikte data set.

Procedure: Als eerste zijn er 60 MSN gesprekken volgens de selectiecriteria verzameld. Na een pre-analyse is gekozen voor vier verschillende soorten textism(s) uit de lijst van Verheijen (2013). Tijdens deze pre-analyse zijn willekeurig vijf gesprekken geanalyseerd om te turfen welke vier textism(s) uit de lijst van Verheijen (2013) het vaakst voorkwamen. Nadat was vastgesteld welke textism(s) dat waren, werden de 60 gesprekken geanalyseerd op het totaal aantal woorden per gesprek, het totaal aantal textism(s) per gesprek en de mate waarin de vier verschillende textism(s) voorkwamen. Daarna werd met behulp van SPSS de textismdichtheid per gesprek berekend. Om de betrouwbaarheid van de analyse te

waarborgen heeft een tweede onderzoeker steekproefsgewijs enkele gesprekken gecodeerd. Bij deze gesprekken turfden beide onderzoekers het aantal van de vooraf afgesproken vier textism(s), het aantal textism(s) per gesprek, en het aantal woorden per gesprek. Op deze manier was het mogelijk om te zien of de kwantiteit en de verdeling van de textism(s) in de vier groepen overeenkwam tussen de twee onderzoekers. Met een Cohen's kappa is gemeten of de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid voldoende was van de verschillende variabelen.

De interbeoordelaarsbetrouwbaarheid van de variabele Clippings was adequaat: $\kappa = .76$, $p < .001$. De interbeoordelaarsbetrouwbaarheid van de variabele Acroniem/initialisme was perfect: $\kappa = 1.00$, $p < .001$. De interbeoordelaarsbetrouwbaarheid van de variabele 'emoticon' was redelijk: $\kappa = .55$, $p < .001$. De interbeoordelaarsbetrouwbaarheid van de variabele 'orthografisch symbool' was perfect: $\kappa = 1.00$, $p < .001$. De interbeoordelaarsbetrouwbaarheid van de variabele 'Totaal aantal textism(s) per gesprek' was adequaat: $\kappa = .76$, $p < .001$. De interbeoordelaarsbetrouwbaarheid van de variabele 'Totaal aantal woorden per gesprek' was perfect: $\kappa = 1.00$, $p < .001$. De interbeoordelaarsbetrouwbaarheid van de variabele 'textismdichtheid' was adequaat: $\kappa = .76$, $p < .001$.

Hieruit is de conclusie getrokken dat de operationalisering van de variabelen duidelijk genoeg was om fouten of misverstanden zoals overlappingsen te voorkomen.

Statistische toetsing: Met eenweg variantieanalyse (Anova-test) werd per groep gekeken wat de textismdichtheid was, welke textism(s) het vaakst voorkwamen en of de groepen significant van elkaar verschilden in textism gebruik. De bonferroni post-hoc werd gebruikt om, in het geval dat er verschillen aanwezig zouden zijn, te analyseren waar deze significante verschillen tussen de groepen precies zaten.

4. Resultaten

De onderzoeksvraag was: Wat is de invloed van geslacht op het gebruik van textism(s) in chattaal?

De eerste deelvraag was, in hoeverre de groepssamenstelling (man-man, vrouw-vrouw, man-vrouw) invloed heeft op de hoeveelheid textism(s) die wordt gebruikt in MSN-chatgesprekken. Tabel 1 geeft aan wat de gemiddelde textismdichtheid per gesprek was. Textismdichtheid is het aantal textism(s) per 100 woorden.

Tabel 1. Textismdichtheid in MSN-chatgesprekken, verdeeld op basis van groepssamenstelling met als meeteenheid gesprek.

Groepssamenstelling	Textismdichtheid		
	M	SD	N
MM	7.44	6.36	20
FF	5.16	2.29	20
MF	4.80	3.21	20

MM: man-man chats; FF: vrouw-vrouw chats; MF: man-vrouw chats

Om antwoord te krijgen op de vraag in hoeverre geslacht invloed heeft op het aantal gebruikte textism(s) per gesprek is er gebruik gemaakt van een eenweg variantieanalyse voor Textismdichtheid met als factor Groepssamenstelling. Hieruit bleek geen significant hoofdeffect voor Groepssamenstelling ($F(2, 57) = 2.07, p = .553$). Het gemiddeld aantal textism(s) dat per gesprek werd gebruikt door de verschillende groepen verschilde niet significant. De conclusie is, dat niet kon worden aangetoond dat geslacht een invloed heeft op de hoeveelheid textism(s) die per gesprek worden gebruikt.

De tweede deelvraag die was gesteld luidde, in hoeverre geslacht invloed heeft op welke textism(s) er worden gebruikt in MSN-chatgesprekken? In tabel 2 staat hoe de verschillende textism(s) per groep gebruikt zijn.

Tabel 2. Gebruik van de vier textism(s) in MSN-chatgesprekken, in de drie groepen

Groepssamenstelling	Clippings		Acroniemen		Emoticons		Typografische symbolen		n
	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD	
MM	8.56	12.42	1.10	1.37	16.90	18.22	.25	.64	20
FF	1.40	2.89	1.05	1.40	21.20	21.72	1.05	1.79	20
MF	1.35	1.95	1.95	2.74	14.65	15.27	.90	1.59	20

MM: man-man chats; FF: vrouw-vrouw chats; MF: man-vrouw chats

Om te onderzoeken of er een verschil bestaat tussen mannen en vrouwen in welke soort textism(s) ze gebruiken is er voor elke aparte textism ook een eenweg variantieanalyse uitgevoerd (Anova). Voor het gebruik van clippings met als factor groepssamenstelling bleek er een significant hoofdeffect van groepssamenstelling te zijn ($F(2, 57) = 6.37, p = .003$). Post-hoc analyses lieten zien dat het gebruik van clippings in groep 1 (MM) ($M = 8.65, SD = 12.42$) significant hoger was dan in groep 2 (FF) ($M = 1.40, SD = 2.89$) en groep 3 (MF) ($M = 1.35, SD = 1.95$) (Bonferroni correctie, $p < .050$). De conclusie is, dat er in chatgesprekken tussen mannen vaker gebruik wordt gemaakt van het textism 'clippings' dan wanneer vrouwen deelnemen aan het chatgesprek.

Uit een eenweg variantieanalyse voor het gebruik van acroniemen met als factor groepssamenstelling bleek er geen significant hoofdeffect van groepssamenstelling te zijn ($F(2,57) = 1.35, p = .267$). De conclusie is, dat niet kan worden aangetoond dat Groepssamenstelling een invloed heeft op het gebruik van het textism acroniem in chatgesprekken.

Uit een eenweg variantieanalyse voor het gebruik van emoticons met als factor groepssamenstelling bleek er geen significant hoofdeffect van groepssamenstelling te zijn ($F(2,57) < 1$). De conclusie is, dat niet kan worden aangetoond dat voor het gebruik van de textism emoticons in chatgesprekken groepssamenstelling van belang is.

Tot slot bleek, uit een eenweg variantieanalyse voor het gebruik van typografische symbolen met als factor groepssamenstelling, er ook geen significant hoofdeffect van groepssamenstelling te zijn ($F(2,57) = 1,77, p = .180$). De conclusie is, dat niet kan worden aangetoond dat voor het textism Typografisch symbool groepssamenstelling een rol speelt in chatgesprekken.

5. Discussie en Conclusie

Uit de resultaten bleek dat de gemiddelde textismdichtheid per chatgesprek niet verschilde tussen drie groepen chatgesprekken van jongeren, verdeeld op basis van groepssamenstelling naar geslacht (man-man, vrouw-vrouw, man-vrouw). Er was wel een verschil in welke textism(s) er werden gebruikt. In gesprekken tussen mannen onderling kwamen meer clippings voor dan in gesprekken waar ook vrouwen aan deelnamen. De conclusie die hieruit getrokken wordt is dat mannen vaker gebruik maken van clippings dan vrouwen. Bij het analyseren van het gebruik van de textism(s) acroniemen, emoticons en typografische symbolen konden geen statistisch significante verschillen tussen de verschillende groepen chatgesprekken worden aangetoond.

De verwachting was dat er een verschil zou zijn tussen mannen en vrouwen als het gaat om het gebruik van textism(s) in chattaal. Uit eerder onderzoek van Leaper en Ayres (2007) bleek namelijk dat geslacht invloed heeft op taalgebruik. Mannen communiceren vaak vanuit het idee om iets voor elkaar te krijgen, terwijl vrouwen juist communiceren om relaties op te bouwen en te onderhouden. Assertief respectievelijk affiliatief taalgebruik wordt dit genoemd.

Uit de elkaar tegensprekende resultaten van Nelson (2012) en van Rosen, et al. (2010) bleek dat de invloed van geslacht op het gebruik van textism(s) in chattaal nog niet duidelijk was. Nelson (2012) beweerde dat mannen meer textism(s) gebruikten terwijl Rosen, et al. (2010) juist concludeerden dat vrouwen meer textism(s) gebruikten. Het is dus teleurstellend dat er in dit onderzoek bijna geen sexe-verschillen in chattaal konden worden aangetoond. Dit zou kunnen betekenen dat assertief vs. affiliatief taalgebruik niet geldt als het gaat om MSN chatgesprekken.

Het zou ook kunnen betekenen dat bepaalde textism(s) meer gebruikt worden voor assertief taalgebruik en andere textism(s) juist meer voor affiliatief taalgebruik. Hierdoor is de kwantiteit niet van belang, maar de verdeling welke textism(s) worden gebruikt des te meer. Deze laatste verklaring zou ook een reden kunnen zijn waarom er wel sprake was van een verschil in welke textism(s) het meeste werden gebruikt. Het is mogelijk om te stellen dat Assertief vs. Affiliatief taalgebruik zich ook uit in de soort textism die gebruikt wordt en niet alleen in de kwantiteit van de textism(s). De precieze reden waarom mannen vaker gebruik

maken van clippings is nog niet duidelijk. Vervolg onderzoek is nodig om te verifiëren of mannen inderdaad vaker clippings gebruiken en als dit het geval is er achter te komen wat de reden hiervoor is.

Bij de andere drie soorten textism(s) konden geen statistisch significante verschillen tussen de drie groepen worden aangetoond. Op basis van de assertiviteit/affiliatie-theorie, zou verwacht mogen worden dat emoticons vaker gebruikt zouden worden in groep twee (FF) en groep drie (MF). Emoticons worden immers vaker gebruikt om emotie te tonen en ervoor te zorgen dat er minder misverstanden ontstaan. Het tonen van emoties lijkt meer te horen bij affiliatief taalgebruik dan bij assertief taalgebruik. Aangezien in groep twee (FF) en groep drie (MF) er op zijn minst één vrouw deelnam aan het gesprek en omdat gesuggereerd wordt dat vrouwen meer gebruik maken van affiliatief taalgebruik, werd verwacht dat in deze groepen vaker emoticons zouden worden gebruikt. Een andere uitleg zou kunnen zijn dat emoticons ook veel nodig zijn in assertief taalgebruik, omdat misverstanden altijd vermeden dienen te worden, zeker wanneer je een doel probeert te bereiken. Dit zou ook kunnen betekenen dat het voorkomen van misverstanden een belangrijke functie van emoticons is.

Concluderend zou het bij vervolgonderzoek interessant zijn om te bestuderen, of er een link is tussen type textismgebruik en assertief/affiliatief taalgebruik. Kunnen textism(s) worden gecategoriseerd als assertief dan wel affiliatief taalgebruik? Welke textism(s) zouden dan onder assertief en welke onder affiliatief taalgebruik vallen? Als een dergelijke indeling gerealiseerd zou worden, kan met behulp van textism(s) beter onderzocht worden of vrouwen eerder affiliatief chatten en mannen meer assertief. Met andere woorden, met behulp van textism(s) is het misschien beter mogelijk om te onderzoeken of mannen en vrouwen hetzelfde chatten. Uiteindelijk was dit de vraag die aan het begin van het traject werd gesteld.

Er is een aantal kanttekeningen te maken bij dit onderzoek. Om te beginnen zou leeftijd invloed kunnen hebben op chatgedrag, maar in dit onderzoek zijn er alleen gesprekken geanalyseerd van mensen rond de zestien jaar. Dit komt mede door het gebruikte medium. MSN werd vooral gebruikt door tieners. Daarom moet er ook in het achterhoofd gehouden worden dat deze resultaten alleen gelden voor MSN-gesprekken en voor mensen rond de

zestien jaar. Daarnaast is de dataset erg klein en zijn de resultaten te afhankelijk van de personen die chatgesprekken hebben aangeleverd. Dit kwam vooral doordat SoNaR achteraf minder geschikt bleek te zijn dan vooraf gedacht. Het was moeilijk om genoeg gesprekken te verkrijgen die aan de juiste selectiecriteria voldeden. Ook was de verzameling van chatgesprekken op SoNaR niet divers genoeg om een realistische weergave van de Nederlandse populatie weer te geven. Ten derde is er voor gekozen om alleen te letten op vier van tevoren geselecteerde textism(s). Door het gebrek aan tijd was het ondoenlijk om alle textism(s) te analyseren. Het kan dus zo zijn dat de resultaten voor textismdichtheid gelden voor de vier geanalyseerde textism(s), maar mogelijk niet voor andere textism(s). Een andere factor waarmee rekening moet worden gehouden is de taal van de chatgesprekken die zijn geanalyseerd. Er zouden verschillen kunnen zijn in het type textism(s) dat voorkomt binnen verschillende talen. In het Engels worden mogelijk andere textism(s) gebruikt dan in het Nederlands. Ook dit is interessant voor verder onderzoek. Een laatste kanttekening bij dit onderzoek is de manier van data verzamelen. Om een beter antwoord op de onderzoeksvraag te krijgen was het beter geweest om textism(s) niet per gesprek te meten, maar per uiting. Per uiting wil zeggen per zin die iemand verstuurd. Op deze manier was het ook mogelijk geweest om in het gesprek Man-Vrouw te meten wie er meer textism(s) gebruiken. Het zou een preciezere analyse-eenheid zijn geweest.

Dit onderzoek heeft bijgedragen aan de ontwikkeling van de theorie over chattaal en de manier waarop men chattaal gebruikt. De resultaten zijn niet uitsluitend genoeg, maar geven een kleine aanwijzing dat er ook in chattaal verschillen zijn tussen mannen en vrouwen: 'clippings' worden in chatgesprekken tussen mannen meer gebruikt dan in chatgesprekken waarbij (ook) vrouwen betrokken zijn. Ook vormen de resultaten de basis voor vervolgonderzoek naar de link tussen textism(s) en affiliatief vs. assertief taalgebruik, waarmee in een later stadium een eenduidiger antwoord kan worden gegeven op de vraag: Gebruikt iedereen dezelfde chattaal?

6. Geraadpleegde literatuur:

- Bushnell, C., Kemp, N., & Martin, F.H. (2011). Text-messaging practices and links to general spelling skill: A study of Australian children. *Australian Journal of Educational & Developmental Psychology*, 11, 27-38.
- Durkin, K., Conti-Ramsden, G., & Walker, A. (2011). Texting, textism use and literacy abilities in adolescents with and without specific language impairment. *Journal of Computer Assisted Learning*, 27, 49-57.
- Herring, S. (1996). *Computer-Mediated Communication: Linguistic, social and cross-cultural perspectives*. Amsterdam: John Benjamins Publishing.
- Leaper, C., & Ayres, M.M. (2007). A meta-analytic review of gender variations in adults' language use: Talkativeness, affiliative speech, and assertive speech. *Personality and Social Psychology*, 11, 328-363.
- Lee, J. (2002, 19 september). I Think, Therefore IM. *The New York Times*. Geraadpleegd van: <http://www.nytimes.com/2002/09/19/technology/i-think-therefore-im.html>.
- Massengill Shaw, D., Carlson, A., & Waxman, M. (2007). An exploratory investigation into the relationship between text messaging and spelling. *New England Reading Association Journal*, 43, 57-62.
- Nelson, A. (2012). Text messaging and the relationship to personality characteristics and literacy. *Red River Psychology Journal*, 1.
- Newman, M.L., Groom, C.J., Handelman, L.D., & Pennebaker, J.W. (2008). Gender differences in language use: An analysis of 14,000 text samples. *Discourse Process*, 45, 211-236.
- Oostdijk, N., Reynaert, M.W.C., Hoste, V., & Schuurman, I. (2012). The construction of a 500-million-word reference corpus of contemporary written Dutch. In P. Spyns & J. Odijk

- (Eds.), *Essential speech and language technology for Dutch: Results by the STEVIN-programme* (pp. 201-226). Heidelberg: Springer-Verlag.
- Powell, D., Dixon, M. (2011). Does SMS text messaging help or harm adults' knowledge of standard spelling? *Journal of Computer Assisted Learning*, 27, 58–66.
- Reid, D.J., & Reid, F.J.M. (2005). Textmates and textcircles: Insights into the social ecology of SMS texts messaging. In A. Lasen & L.Hamill (Eds.) *Mobile world: Past, present and future* (pp. 105–118) London: Springer Verlag.
- Rosen, L.D., Chang, J., Erwin, L., Carrier, M, L. & Cheever, N.A. (2010) The relationship between 'textism(s)' and formal and informal writing among young adults. *Communication Research*, 37, 420–440.
- Thompson, P.A., Foulger, D.A. (1996). Effects of pictographs and quoting on flaming in electronic mail. *Computers in Human Behavior*, 12, 225-243.
- Verheijen, L. (2013). The effects of text messaging and instant messaging on literacy. *English Studies*, 94(5), 582–602.

Appendix A: Textism(s) door Verheijen (2013)

- orthographic abbreviations/contractions (e.g. msg for message, tmrw for tomorrow);
- phonological abbreviations (thru for through, skool for school, thanx for thanks);
- acronyms/initialisms (ttyl for talk to you later, omg for oh my God, brb for be right back);
- clippings/shortenings (goin for going, feb for February, xam for exam);
- single letter/number homophones (c for see, u for you, 2 for to/too, 4 for for);
- combined letter/number homophones (NE1 for anyone, 2day for today, l8r for later);
- emoticons/smiley (-:) for happy, :-(for sad);
- typographic symbols (x for kiss, <3 for love, & for and, @ for at);
- omission of punctuation, apostrophes or capitalization (cant for can't, i for I);
- excessive use of punctuation or capitalization for expressing emphasis (what!!!! forwhat!, huh?? for huh?, NEVER for never);
- repeating letters to mirror lengthening (soooo for so, grrreeeeennn for green);
- accent stylizations (gonna for going to, anuva for another, dat for that);
- "inanities" nonsensical transmogrifications of other words (Lolz for lol (laughing out loud)).

Appendix B: Official MSN Messenger emoticons

Geraadpleegd van: http://www.msgweb.nl/en/MSN_Images/Emoticon_list/.

- Be right back (brb)
- Cigarette (ci)
- High 5 (h5)
- Xbox (xx)
- Turtle (tu)
- Crossed fingers (yn)
- Age, sex, location (?)
- Handcuffs (%)
- Smile :))
- Grin :d
- Suprised :o
- Tongue smile :p
- Wink ;)
- Sad : (
- Confused : s
- Disappointed : - |
- Crying : ' (
- Shy : \$
- Cool (H)
- Angry : @
- Angel (A)
- Devil (6)
- Don't tell : - #
- Teeth 8 o |

- 🙄 Dull 8 - |
- 🙄 Sarcastic ^o)
- 🗨️ Telling secrets : - *
- 🤢 Sick +o (
- 🙄 Don't know : ^)
- 🤔 Thinking * -)
- 🎉 Party < : o)
- 🙄 Rolling eyes 8 -)
- 🙄 Drowsy | -)
- ☕ Coffee (C)
- 👍 Thumb up (Y)
- 👎 Thumb down (N)
- 🍺 Beer (B)
- 🍸 Cocktail (D)
- 🧑 Girl (X)
- 🧑 Guy (Z)
- 🧑 Guy hug ({)
- 🧑 Girl hug (})
- 🦇 Bat : [
- 🍰 Cake (^)
- ❤️ Heart (L)
- 💔 Broken heart (U)
- 💋 Kiss (K)
- 📺 Present (G)
- 🌹 Rose (F)
- 🌿 Wilted rose (W)
- 📷 Camera (P)
- 🎞️ Film (~)

- Cat (@)
- Dog (&)
- Phone (T)
- Lightbulb (I)
- Music note (8)
- Sleeping moon (S)
- Star (*)
- Envelope (E)
- Clock (O)
- MSN Messenger icon (M)
- Snail (sn)
- Black sheep (bah)
- Plate (p l)
- (l l)
- Pizza (p i)
- Soccer (s o)
- Car (a u)
- Airplane (a p)
- Umbrella (u m)
- Island with palm tree (i p)
- Computer (c o)
- Mobile phone (m p)
- Storm (s t)
- Lightning (l i)
- Money (m o)